

Botox mod inkontinens

SOM MUSKELAFSLAPPENDE LÆGEMIDDEL RUMMER BOTOX ET STORT POTENTIALE

Siden 2002 har Rigshospitalet behandlet urininkontinente patienter med Botox. Behandlingen startede som et forsøg til patienter med rygmarvsskade. Behandlingen er nu også et standardtilbud til patienter med indikationen overaktiv blære udløst af nerveskade efter rygmarvsskade og dissemineret sclerose.

Det populære skønhedsfremmende giftstof Botox, også kendt som botulinum toxin eller pøsegift, er for mange synonymt med kosmetiske indgreb (fx udglatte rynker). Men behandlingsmulighederne med Botox som muskelafslappende lægemiddel rummer et stort potentiale. På Rigshospitalets Urologiske Klinik har rygmarvsskadede og sklerosepatienter i mere end 12 år haft glæde af Botox-indsprøjtninger mod overaktiv blære – også kaldet urge-inkontinens.

På baggrund af udenlandske erfaringer indledte vi som de første i Skandinavien behandlingen med Botox på forsøgsbasis til rygmarvsskadede tilbage i 2002. Til at starte med levede vi ikke botoxbehandlingen mange chancer, men det viste sig hurtigt, at metoden var en succes med meget få komplikationer.

Symptombehandling – næsten fri for bivirkninger

Botox-indsprøjtningerne sker ved hjælp af et kikkertindgreb (cytoskopi) med indstik i blærevæggen via urinrøret. Stoffet lammer blæremusklen og de uhensigtsmæssige spasmer i den overaktive blære. Den dosis Botox, patienten får, afhænger af den tilgrundliggende sygdom og patientens vanlige vandladningsform. Hos urge-inkontinente, der 'bare' er inkontinente men selv kan lade vandet, vil man oftest give en lille dosis Botox for at dæmpe blæreoveraktiviteten og samtidig opretholde en normal tømningfunktion. Viser det sig så, at der er givet for lidt eller for meget (fortsat overaktivitet respektive blæretøm-

Af klinikchef Per Bagi,
Urologisk Klinik, Rigshospitalet

ningsbesvær), kan dosis justeres ved næste behandling, således at normal blæretømning i reglen kan opretholdes. Giver en høj dosis Botox vil det være vanskeligt at lade vandet allerede efter få døgn, og patienter, der får en høj dosis, har derfor ofte behov for at tømme blæren med éngangskateter. Høj dosis anvendes dog fortrinsvis til patienter, der har nerveskader, og mange af disse patienter foretager i forvejen éngangskateterisation som rutine. De alternative medicinske behandlinger i tabletform har ofte bivirkninger og er ikke nær så effektive som Botox.

Ja til standardbehandling - ekspertisen går forud

I september 2011 blev Botox godkendt i Danmark og i en række andre EU-lande til behandling af overaktiv blære forårsaget af rygmarvsskade eller dissemineret sclerose. Året efter blev behandlingen også godkendt til behandling af patienter med urge-inkontinens, som ikke skyldes ovennævnte sygdomme, såkaldt 'idiopatisk urge-inkontinens'. Og det forventes at få betydning også for de mange urge-inkontinente, som ikke er ramt af nerveskader.

Botoxdage på Riget

Rigshospitalet har med gode erfaringer indført faste botoxdage, hvor patienterne bliver samlet i hold. Det er sket for bedre at kunne planlægge behandlingerne og undgå aflysninger pga. akutte patienter.

Til at begynde med var vi ofte nødt til at aflyse eller udsætte konsultationen, når patienterne var mødt til den periodiske behandling. Nu samler vi 7-8 patienter til botoxbehandling hver anden fredag, hvor der er afsat et team bestående af en læge, sygeplejerske og portør samt en operationsstue til formålet hele dagen. Derved risikerer vi ikke i samme omfang som tidligere at måtte aflyse eller udsætte behandlingerne. Og det er til stor glæde for patienterne, som ofte kommer i kørestol eller anvender andre hjælpemidler pga. fysiske handicaps.

Hos rygmarvsskadede patienter er bedøvelse ofte ikke nødvendig pga. nedsat følesans, men hos patienter med følesansen i behold kan fuld bedøvelse være nødvendig, da indgrebet kan være smertefuldt, også selvom det kun tager 5-10 minutter at foretage.

Kilde: IndenRigs, Nyhedsbrev for Rigshospitalets medarbejdere nr. 13/11. Forfatteren har opdateret artiklen til 2014.

Foto: Rigshospitalets hovedindgang

"Til at starte med levede vi ikke botoxbehandlingen mange chancer..."

